

novi matajur

tednik slovencev videmske pokrajine

ČEDAD / CIVIDALE • Ulica Ristori 28 • Tel. (0432) 731190 • Fax 730462 • E-mail: novimatajur@spin.it • Poštni predel / casella postale 92 • Poštnina plačana v gotovini / abbonamento postale gruppo 2/50% • Tednik / settimanale • Cena 1,00 evro
Spedizione in abbonamento postale - 45% - art. 2 comma 20/b Legge 662/96 Filiale di Udine

TAXE PERCUE
TASSA RISCOSSA
33100 Udine
Italy

št. 10 (1340)
Čedad, četrtek, 12. marca 2009

naš časopis
tudi na-
spletni strani
www.novimatajur.it

Priprave na deželni in pokrajinske kongrese

SKGZ se želi odpreti tudi posameznikom

Slovenska kulturno - gospodarska zveza bo aprila in maja imela svoj deželni in pred njim pokrajinske kongrese. Nanje se pripravlja s številnimi srečanji s svojimi članicami in tudi po teritoriju, z razpravo o programski vsebinai za prihodnje triletje ter s statutarnimi spremembami. Kot kaže, ne bo rutinski kongres, kar po drugi strani terjajo velike spremembe, ki so se zgodile v našem prostoru po definitivnem padcu meje s Slovenijo ter težka gospodarska kriza, ki bo zajela tudi naš prostor in seveda našo manjšino v njem. Kriza je seveda nevarna in nas straši, je pa tudi priložnost za spremembe. Vse to pa zahteva določen rez s preteklostjo in nove odgovore, ki se pri reševanju problemov opirajo na strokovnost in znanje, učinkovitejši pristop k izvajanju zaščitnih norm ter upoštevanje realne manjšinske organiziranosti v treh pokrajinah.

Tudi spremembe statuta SKGZ niso le tehnične in organizacijske narave, temveč tudi vsebinske. Najpomembnejša novost je obogatitev sistema članstva. Ob članicah, ki tvorijo zvezo na pokrajinskem in deželnem nivoju, bodo po novem tudi posamezniki, ki se bodo včlanjevali na pokrajinski ravni.

Razprava o posameznih članih je sicer stara že kakih 20 let, bila je zelo živahnna v Zvezzi slovenskih kulturnih društev, ob koncu 80-ih let je potekala tudi v SKCZ. Iz tistega razmišljanja se je takrat v videnški pokrajini rodila Zveza Slovencev. Bili smo v dobrini veri, čeprav nekoliko naivni, in projekt ni uspel. Predvsem pa časi takrat niso bili zreli za to novost, danes pa so.

Individualni člani pomenijo tesnejšo, neposredno povezovanje ljudi z organizacijo, medtem ko delegatski sistem šibi odgovornost posameznika. Nov, mešani sistem te pomankljivosti odpravlja, obenem se z njim SKGZ odpira doprinosu ljudi, ki niso nikjer včlanjeni, a na posameznih področjih in območjih imajo pomem in vlogo.

Osmi marec z Beneškim gledališčem v Špietu nas je an lietos "obogati"

Misli Andreine, Luise an Claudio potlè naš teater s "Kozjo kožo"

«Žena, kratka beseda, velika muoč, ki sviet gon. Žena, živiljenje...», takuo se začne poezija Claudie Salamant, ki nam jo je prebrala za praznik žene v nedievo v Špietu. Njih misli posvečene ženi, nje živiljenju, težavam an sanjam, so nam šenkale tudi Andreina Trusgnach an Luisa Battistig. Nie moglo bit lieušega začetka za osmi marec, na katerem se je an lietos zbral zares puno ljudi iz vsieh naših dolin, puno je bluo starih znancev an puno tudi novih parjetelj.

Zveza beneških žen, ki že 31 let parpravja srečanje an kulturni program za osmi marec, je žihar vesela za telo iniciativo, ki nimar zeleni. Še ankrat pa se je pokazalo, kako muoč ima naše Beneško gledališče, ki nam je z dielem "Kozja koža" an lietos šenkalo kiek posebno liepega. Pozdrav ženam sta parnesla špietarski sindak otruok Martina Trusgnach an sindak Tiziano Manzini. Šenk u pušji rož Martini an Marini Cernetig, ki je dielo iz italijanskega jezika prestavila v slovenskega, režiser je biu pa Marjan Bevk.

beri na strani 7

Agata (Marina), Pia (Anna) an Silvia (Manuela) kupe z z Anjulam (Gianni) so nastopili pod režijo Marjana Bevka dolzdol pa del publike

La firma dell'accordo avvenuta martedì nella sede della Comunità montana

Due accordi per scuole e piste ciclabili

Sono stati siglati martedì 10 marzo a S. Pietro al Natisone due accordi quadro tra Regione, rappresentata dall'assessore alle Autonomie locali Federica Seganti, il presidente della Comunità montana Adriano Corsi ed i sindaci dei Comuni interessati.

leggi a pagina 4

S. Pietro, ci sarà una sola Lista civica

Una sola lista da opporre all'attuale maggioranza di centro-destra, per evitare una sconfitta annunciata.

Nelle prossime elezioni non ci sarà, nella Lista civica di S. Pietro al Natisone, la spaccatura che ha avuto come conseguenza una svolta nella guida amministrativa del Comune.

La settimana scorsa le due liste, la "Lista Civica" e la lista "La Nostra Terra", si sono riunite per una analisi e valutazione della situazione politico-amministrativa del capoluogo valligiano e in particolare per una collaborazione nella predisposizione delle liste elettorali in vista della tornata amministrativa del 6 e 7 giugno prossimi.

leggi a pagina 2

Porabski Slovenci in ekonomska kriza

Porabje je ozemlje na Madžarskem, ki se stiska med avstrijsko in slovensko mejo. Tu živi slovenska manjšina.

O trenutnem položaju Slovencev na Madžarskem smo se pogovorili s predsednikom Zveze Slovencev na Madžarskem Jožetom Hirnökem. K intervjiju so nas vzpodbudila tudi alarmantna medijska poročila o gospodarskem stanju Madžarske. Skratka, ob Slovencih smo spregovorili še o krizi, ki je zajela svet in vzhodne države. Vprašali smo ga, kakšen je trenuten položaj slovenske manjšine v Porabju, na Madžarskem.

»Položaj Slovencev na Madžarskem je slab. Vsako leto je slabše.«

beri na strani 8

Dežela FJK in Furlanski univerzitetni konzorcij pobudnika akcije za ovrednotenje in zaščito manjšin

»Lenghis, Jeziki, Sprachen, Diritti« je akcija, ki združuje štiri različne izdajateljske projekte za ovrednotenje in zaščito manjšin, za katere sta dala pobudo Dežela FJK in Furlanski univerzitetni konzorcij.

Rezultate zadnjega sodelovanja med omenjenima ustanovama so predstavili v pondeljek, 9. marca, na sedežu Dežele v Vidnu.

beri na strani 5

Sto dni slovenske vlade in težka gospodarska kriza

Borut Pahor

Premier Borut Pahor je po 100 dneh vlade dejal, da delo vlade ocenjuje kot uspešno, zlasti v luči soočanja z gospodarsko krizo. Dejal je, da je vlada glede vprašanja Hrvaške sprejela načelno odločitev. S tem v zvezi pa se bo posvetoval s predsedniki in predsednicami parlamentarnih strank in skupaj bodo odločali, kako naprej. Prizadevali se bodo za to, da bi prišli do takšnih modalitet mediacije, ki bi pripeljala do končne določitve meje in hkrati sprostila pogajanja za vstop Hrvaške v EU.

Vlada je v 100 dneh sprejela vrsto ukrepov, potrebnih za to, da so ohranili likvidnost, spodbudili kreditno aktivnost, ohranili delovna mesta z zakonom subvenционiraju polnega delovnega časa. Na vprašanje, ali je zaradi konzenza pripravljen tvegati tudi razpad koalicije, je poudaril, da je ta strah odveč, saj ni pristaš politike konzenza za vsako ceno. "Takrat, ko ima to smisel, se ji seveda posvetim in sem pripravljen narediti vse za to, da uspemo v stremljenjih," je še poudaril.

O odločitvi ministrica za notranje zadeve Katarine Kresal, povezani z vprašanjem izbrisanih, je Pahor dejal, da ima Kresalova njegovo podporo, saj je prava država pravna država in ministrica se je tega lotila na pravi način. Prepričan je, da je treba problem izbrisanih reševati v skladu z odločbo ustavnega sodišča.

O prvih 100 dneh slovenske vlade se je oglasil tudi sekretar stranke Zares Bogdan Biščak. Na vprašanje, kakšna je po njegovem mnenju prihodnost vlade, je Biščak dejal, da so vse opcije odprtne. "Če bo vlada v tem stilu nadaljevala, kot to dela v zadnjem času, ne vem, zakaj ne bi končala tega mandata," in opozoril, da će se bodo nadaljevali nekatere postopki, do katerih je bil kritičen, in ki niso privedli do želenih učinkov, so "možni tudi slabši scenariji". Kot pozitivne ukrepe vlade Boruta Pahorja je Biščak navdel varčevalne in protikrizne ukrepe, socialni dialog, plače javnih uslužbencev in zamekne nove kadrovski politike. (r.p.)

Intesa tra la "Lista civica" e la lista "La nostra terra" per le amministrative Lista civica unica, parte la rincorsa alla guida del Comune di S. Pietro

La settimana scorsa le due liste in opposizione nel comune di San Pietro al Natisone, la "Lista Civica" e la lista "La Nostra Terra", si sono riunite per una analisi e valutazione della situazione politico-amministrativa del capoluogo valligiano e in particolare per una collaborazione nella predisposizione delle liste elettorali in vista delle elezioni comunali del 6 e 7 giugno prossimi.

I partecipanti, valutate la situazione del comune di San Pietro e la condivisione di vedute, hanno convenuto - si legge in una nota congiunta - che la soluzione migliore scaturirà dalla presenza di una sola lista in opposizione a quella dell'attuale sindaco Manzini.

I rappresentanti delle due compagnie ora in minoranza hanno proposto anche una preliminare bozza di programma e una scaletta di interventi per addivenire alla scelta del candidato sindaco e dei singoli candidati alla carica di consigliere comunale.

La decisione unanime è stata quella di iniziare il percorso elettorale e di ascolto del territorio con una serie di incontri in tutte le frazioni

Fusione tra Attimis e Faedis, proposta di legge del PD

Il 25 novembre 2007 il 51,10% degli elettori di Attimis e Faedis dissero sì alla fusione dei due territori e alla nascita del "Comune di Attimis Faedis".

La proposta di legge presentata nei giorni scorsi alla V Commissione consiliare e firmata da Tesini, Travanut, Iacob, Della Mea, Brussa (PD), Corazza (IdV-Citt) e Kocjančič (SA) intende portare a termine l'iter di costituzione del nuovo Comune, iter che fu interrotto lo scorso anno causa la fine anticipata della legislatura.

Nei 5 articoli di iniziativa del centrosinistra si fissa la data di nascita del nuovo Comune al primo aprile 2009, giorno in cui scadono gli organi attualmente in carica.

Il capoluogo diventerebbe la sede municipale di Faedis in quanto indicato dai rispettivi Consigli comunali come il più

rappresentativo. Per il periodo provvisorio, ovvero sino all'elezione dei nuovi organi, la gestione sarà affidata a un commissario e a un suo vice.

La Commissione esaminerà il testo nei dettagli la prossima seduta, già fissata per martedì 17 marzo.

"Il provvedimento - ha spiegato Tesini - ricalca quello della fusione di Campolongo e Tapogliano, che secondo noi andava fatta con Attimis e Faedis, invece si scelse diversamente ma commettendo un vulnus che oggi tentiamo di colmare. Questo non significa che il Consiglio regionale deve per forza dire sì alla fusione, ma significa che ha l'obbligo di dare una risposta, magari anche facendo prevalere la tesi che non ci fu un consenso plebiscitario, e dunque si creerebbe un'annessione più che una fusione, ma resta il fatto che l'Aula deve esprimersi."

ni per illustrare ai cittadini sanpietrini lo stato di attuazione dei progetti, dei programmi e delle opere pubbliche che l'attuale amministrazione comunale ha finora prodotto. Nel corso degli incontri si prevedono ampie discussioni del programma

da presentare agli elettori ed eventuali indicazioni, paese per paese, di cittadini disponibili a dare il proprio contributo e in particolare a partecipare direttamente alla competizione elettorale. È emersa pure la volontà - conclude la nota delle due li-

ste - di evidenziare l'impegno politico di favorire la collaborazione a livello locale con tutti i soggetti disponibili allo sviluppo e alla rinascita socio-economica e culturale non solo del comune di San Pietro ma di tutte le Valli del Natisone.

Pismo iz Rima

Stojan Spetič

V Rimu sem se pogosto srečeval s tamkaj živečimi Slovenci. Med njimi je bila Tatjana, profesorica sociologije. Na njenem domu sem spoznal njenega kolega, ki je bil več let predsednik javne ustanove za pokojninsko zavarovanje INPS.

Pogovarjala sva se o specifičnostih italijanskega sistema in težavah, ki mu jih je ustvarjala politika.

Na ta pogovor sem se spomnil te dni, ko je Berlusconijeva vlada predlagala, naj bi ženske upokojevali pri 65. letu starosti in ne več pet let prej.

Razlika v starosti za upokojevanje je nastala zato, ker je bilo pač znano, da ženske zaradi rojevanja in vzgoje otrok izgubijo nekaj let aktivnega dela. Ka-

ruške, bolničarke in še kaj. Na delu pa so sistematično plačane manj kot moški v isti vlogi. Kje je torej 8. marec? Letos so ga posvetili posilstvom, kakor če bi cela desetletja ne trpele zaradi družbenega posilstva!

Vendar si je desničarska vlada vtepla v glavo, da mora spet klestiti pokojninski sistem. Zato na veliki zvon obesa oceno evropskih birokratov, češ da so v Italiji stroški pokojninskega sistema previski.

Pa je sploh to res? Javnost ne ve, da je INPS aktiven in beleži vsako leto pribytek, kljub temu, da opravlja veliko več dolžnosti, kot bi jih moral.

Pribitek je posledica dejstva, da socialne prispevke plačuje tudi par mili-

jonov tujih priseljencev, za katere sploh ne vemo, ali bodo v Italiji ostali. In če bodo, jim bodo pokojnine izplačevali šele čez par desetletij.

INPS pa ne skrbi samo za pokojnike, ki črpajo iz prispevkov zaposlenih, pač pa tudi za dopolnilno blagajno in socialno pomoč.

Dopolnilna blagajna se izplačuje delavcem podjetij, ki reorganizirajo proizvodnjo in posiljajo zaposlene na prisilni dopust. Je v bistvu nekakšna pomoč tovarnarjem, ker država, oziroma INPS, prevzema nase breme njihovih zaslužkov. Socialna podpora pa so preživljivne revežev in sploh drugih, ki bi sicer umrli od glada.

Vse to, in verjemite mi, da niso mačje solze, gre iz delavskih prispevkov, medtem ko bi jih morala kriti celotna družba z davki. Tudi bogati.

Klub temu je sistem aktiven. Zakaj torej Berlusconi, Brunetta, Tremonti in drugi ministri drezajo v sršenje gnezdo? Najbrž zato, ker se čutijo tako močne, da jim nihče ne more več do živtega.

A tempo pieno a casa e sul lavoro

In occasione dell'otto marzo, l'Ufficio per le pari opportunità del governo sloveno, ha illustrato la condizione della donna in Slovenia che risulta essere più avanzata di altri paesi europei. La percentuale delle donne occupate è tra le più alte dell'UE, le differenze di stipendio tra uomini e donne le più basse. Sono ancora poche in politica nei luoghi dove si decide. Ma il peso maggiore è costituito dal lavoro a casa che grava per la gran parte sulle spalle delle donne.

Maxi parcheggio in centro a Lubiana

Già da gennaio gli archeologi stanno facendo indagini e ricerche nel sottosuolo del Kongresni trg, bella piazza con parco in centro a Lubiana dove ci sono la Chiesa delle Orsoline-Ursulinska cerkev, la sede dell'Università, quella della Slovenska matica. A settembre dovrebbero iniziare i lavori per la realizzazione di un parcheggio sotterraneo in grado di accogliere 730 automobili. I lavori saranno conclusi entro il fine di ottobre 2010.

kratke.si

Fiducia nell'Unione Europea misurata dall'Eurobarometro

La maggior parte dei cittadini europei ha fiducia soprattutto nelle istituzioni locali e regionali (50%), meno nell'UE (47%) e ancor meno nei governi nazionali (34%). In Slovenia, come dimostra la ricerca dell'Eurobarometro, i cittadini ripongono la maggior fiducia nelle istituzioni europee (60%), meno nei governi locali (39%) e ancor meno nel governo nazionale (36%). Il 59% vorrebbe un maggior ruolo degli enti locali nell'UE, in Slovenia sono il 75%.

Il premier Pahor in visita a Belgrado

Venerdì 6 marzo, il premier Borut Pahor, primo presidente del consiglio sloveno, è stato in visita ufficiale in Serbia dove ha incontrato il collega Mirko Cvetković. Entrambi hanno concordato nel ritenere la visita di Pahor di forte valore simbolico e che si sia aperto un nuovo capitolo nelle relazioni bilaterali. Si sono impegnati per favorire la cooperazione economica ed hanno sottoscritto un accordo relativo alla collaborazione in campo europeo.

La Croazia ha accettato la mediazione di Bruxelles

Per risolvere il contenzioso sloveno-croato sul confine la Commissione europea ha proposto una mediazione. Dopo che lo aveva fatto Lubiana, nei giorni scorsi l'ha accettata anche Zagabria, quest'ultima però ad una condizione di non poco conto. Il compito dei mediatori, guidati da Martti Ahtisaari, per i croati non deve essere la definizione della linea di confine, bensì favorire lo sbocco del problema portandolo di fronte alla Corte di giustizia de L'Aja.

A tempo pieno a casa e sul lavoro

In occasione dell'otto marzo, l'Ufficio per le pari opportunità del governo sloveno, ha illustrato la condizione della donna in Slovenia che risulta essere più avanzata di altri paesi europei. La percentuale delle donne occupate è tra le più alte dell'UE, le differenze di stipendio tra uomini e donne le più basse. Sono ancora poche in politica nei luoghi dove si decide. Ma il peso maggiore è costituito dal lavoro a casa che grava per la gran parte sulle spalle delle donne.

Kultura

Reading poetico a Kobarid

In occasione della Giornata mondiale della poesia, sabato 21 marzo, alle 18, si terrà nella piazza centrale di Kobarid un reading poetico dal titolo "Scavalchiamo con Gregorčič la soglia della primavera".

I partecipanti saranno Ksenja Zmagaj (moderatrice), Borut Rutar, Tomaž

Flajs, Ivan Volarič-Feo, Marko Breclj, Marjeta Manfreda Vakar e Zlatko Smrekar, oltre ad alcune autrici della Benečija.

Interverranno anche i musicisti Sandro Carta (tromba e multieffetto) e Pietro Ciranda (percussione).

A seguire un rinfresco e musiche popolari.

"Hrupno srečanje", la musica dei giovani

Cinque band a confronto a Liessa

Shape

Sons of a gun

DSL

Primorska kulturna dediščina v zborniku spisov Lojzke Bratuž

Pri Goriški Mohorjevi družbi je izšel zbornik prof. Lojzke Bratuž "Iz primorske kulturne dediščine". Knjiga zaobjema niz že objavljenih a tudi neobjavljenih študij, predavanj in člankov, ki so pretežno literarne in jezikovne tematike. Glede na obravnavane avtorje, ki so večina doma ali vezani na Goriško, Trst in Beneško Slovenijo, in, ker avtorica časovno sega tja do 16. stoletja, se skozi literaturo in slovensko pisano besedo bralcu prikazuje širši pogled na primorsko obmejno področje.

Lojzka Bratuž obravnava tako priznane avtorje (Rebula, Gregorčič) kot manj znane (Matevž Hladnik, Andrej Karlin), saj upošteva tudi njihov narodotvorni pomen na zahodnem robu slovenskega naroda. Največ pozornosti posveča Goriški, saj Lojzka Bratuž že v drugih delih vrednotila tudi manj znane kulturne aspekte Gorice.

Knjiga je razdeljena na poglavja. Tako se pričenja z razpravo o slovenščini v ple-

miških rodbinah. Potem, ko je Pavle Merku z objavo Slovenskih plemiških pisem družin Marenzi-Coraduzzi s konca 17. stoletja dokončno izpodbil tezo, da plemstvo na slovenskem ni uporabljalo

slovenščine, so se zgostile raziskave v omenjeno smer. Lojzka Bratuž daje kar nekaj drobnejših primerov, ki dokazujojo, kako se je plemstvo naučilo vsaj nekaj slovenščine. Članek posvečen pretežno Sommariopovemu Vocabolario Italiano e Schiau dokaže zanimanje Lojzke Bratuž za kontakte med različnimi kulturami, ki sobivajo v primorskem prostoru. Lok tega razmišljanja zaključuje članek posvečen furlanskemu sodobnejšemu pesniku Celsu Macorju.

Zanimiv je, glede na začetke slovenske kul-

ture prisotnosti, krajski članek namenjen rokopisu iz leta 1751, ki ga hrani goriški Pokrajinski muzej. Besedilo se nanaša na obmejne spore med prebivalci in dokazuje, da je pisec vsaj površno poznal slovenščino. Sledita spisa o Valentinu Staniču in Karlu Štreklju.

Naslednje poglavje prinaša nekatere manj znane avtorje. Lojzka Bratuž obravnava rokopisno knjigo Štefana Kocijančiča o pesništvu in piscu Matevžu Hladniku.

Sledi obravnava Andreja Karlina (1857-1933) kot pisca potopisov. Manj poznana je tudi epska pesnitev Sholar iz Trente Jožeta Lovrenčiča (Dom in svet 1921-1922), ki jo avtorica podrobnejše analizira in vrednoti.

V istem poglavju se Lojzka Bratuž približa sodobnosti.

Tako obravnava Rebulove ameriške dnevničke in zgod-

bo o slovenskem heretiku Petru Kupljeniku, kjer se ponovno predominantno počaka Rebula s svojo učeno prozo. Daljši tekst je posvečen obsežnemu delu prof. Martina Jevnikarja o zamejski in zdanski književnosti.

Tretje poglavje knjige se pričenja s homažem Primozu Trubarju. Avtorica analizira Trubarjevo šolanje v Trstu pri Bonomu in njegovo pridigarsko dejavnost na Goriškem.

Tej študiji sledi zapis o prisih prvega goriškega nadškofa Karla Mihaela Attemsa slovenskemu duhovniku Petru Pavlu Glavarju (leta pisem: 1753-1773), ki je deloval na Gorenjskem. V prisih je govor tudi o pridigah v domaćem, beri slovenskem, jeziku ter o mnogih problemih kranjskih župnij, ki jih je goriški nadškof ocenil obiskoval.

V drugi čas so ponovno postavljena Gregorčičeva Goriška leta ter Trinkovi stiki z Goriško. Med nje sodi seveda tudi Trinkov dokaj tesen odnos z literarnim uči-

teljem - Gregorčičem. Lojzka Bratuž piše še o narodnoobrambeni vlogi Goriške Mohorjeve družbe ter o slovenskih rokopisih in tiskih v goriških knjižnicah in arhivih.

Knjiga se zaključuje z objavo govora, ki ga je imela leta 2008 v Novi Gorici ob slovenskem kulturnem prazniku. (ma)

Anche a Monfalcone si celebra la Giornata mondiale della poesia

Venerdì 20 marzo, alle 18.30, nella libreria Rinascita di Monfalcone (Viale S. Marco 29) Edoardo Kanzian con l'associazione no-profit "Il pane e le rose" ed in collaborazione con il mensile "Il calendario del popolo" di Milano promuove un'assemblea poetica per ricordare la Giornata mondiale della

poesia, promossa dall'Unesco (21 marzo).

Viene presentato il libro "Il quaderno verde del Che" (versi di Neruda, Vallejo, Guillen, León Felipe) con prefazione di Paco Ignacio Taibo II (Tropea editore) e l'audiolibro-cd "La voce dei poeti" (con versi di Marin, Cergoly, Giacomini, Pasolini, Ungaretti, Turoldo e Bo-

ris Pahor che legge Srečko Kosovel), con un'introduzione di Roberto Dedenaro.

Sono invitati a leggere i propri versi Claudio Grisancich, Marko Kravos, Luciano Morandini, Silvio Cumpeta, Ivan Crico, porterà un saluto l'assessore alla cultura del Comune di Monfalcone, Paola Benes.

vedere che la canzone presentata al Senjam beneške piesmi, è stata cantata dai giovani spettatori. Sì, perché il pubblico di questo bel pomeriggio tra amici, era composto quasi esenzialmente dai giovani che hanno gradito molto questo evento.

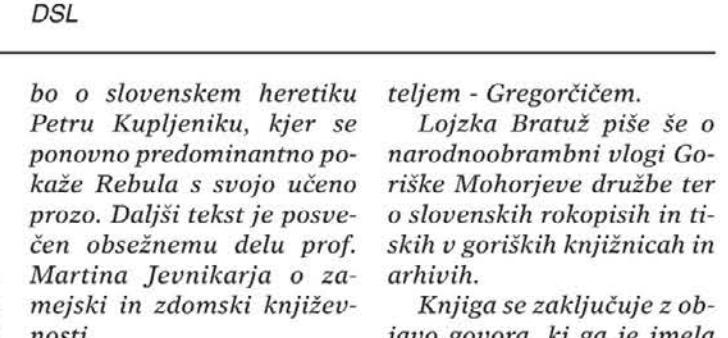
Come ben si può immaginare, l'organizzazione di un evento come questo richiede l'impegno e il lavoro di più persone, ma sono sempre molto graditi questi momenti di ritrovo e di divertimento per i giovani benešcani. (Cecilia)

Il gruppo Bk Evolution

di San Valentino, si sono dilettati nello scrivere anche canzoni d'amore. E sì... i no-

stri ragazzi si sanno mettere alla prova! Qualche band ha avuto la soddisfazione di

DSL

Si presenta "Osservare"

Verrà presentato domani, venerdì 13 marzo, alle 18.30, nella sala conferenze della Biblioteca civica di Cividale, il volume "Osservare" di Loredana Czerwinsky Domenis, inserito nella collana Didattica per operazioni mentali delle Edizioni Centro studi Erickson.

Introdurrà la dirigente scolastica Madalena Venzo, sarà presente l'autrice.

La firma dell'accordo quadro tra Regione, Comunità e Comuni

La firma martedì 10 marzo a S. Pietro al Natisone

Scuole e piste ciclabili, accordo con la Regione

La realizzazione e la sistemazione di una serie di percorsi ciclabili e sentieri turistici nei comuni di Attimis, Dolegna del Collio, Prepotto, Tarcento e Torreano ed una serie di interventi di messa a norma ed ammodernamento degli istituti scolastici di Faedis, Lusevera, San Floriano del Collio, S. Leonardo, S. Pietro al Natisone, Tarcento ed

Attimis sono stati oggetto di due accordi quadro che l'assessore regionale alle Autonomie locali, Sicurezza e Pianificazione territoriale Federica Seganti ha sottoscritto martedì 10 marzo a S. Pietro con il presidente della Comunità montana Torre, Natisone e Collio, Adriano Corsi, ed i sindaci dei Comuni interessati dagli interventi.

Il costo complessivo dei due interventi, ha spiegato lo stesso assessore, sarà di 1 milione 698 mila euro (687 mila per le piste ciclabili, il rimanente per interventi sugli edifici scolastici), la Regione interverrà con un finanziamento di 1 milione 257 mila euro.

Riguardo la realizzazione e sistemazione delle piste ciclabili sono intervenuti il sindaco di Attimis, Maurizio Malduca, che ha sottolineato come si tratti di interventi rivolti soprattutto alle fasce deboli, bambini ed anziani, ed al turismo sulle due ruote che può rappresentare una carta vincente per il futuro, e quello di Tarcento,

Roberto Pinosa, che ha riportato l'aspetto ecologico dell'intervento.

L'inizio dei lavori è previsto per il primo luglio 2009, la conclusione per il 31 dicembre 2010.

Le opere sugli edifici scolastici andranno dall'adeguamento alle norme infortunistiche al superamento delle barriere architettoniche, dal miglioramento dei servizi igienici alla messa a norma degli impianti di GPL, dall'adeguamento sismico alla coibentazione delle pareti, all'impiantistica, alla riparazione di solai e coperture.

Secondo Malduca sono interventi necessari: "Le strut-

ture risalgono all'immediato post-terremoto, le opere consentiranno ai bambini ed ai ragazzi che vivono in questa parte della regione di crescere e studiare in ambienti più consoni alle loro esigenze." Cristiano Shaurli, delegato del Comune di Faedis, ha evidenziato la discreta crescita demografica che si avverte nel proprio territorio comunale e la scelta dell'amministrazione comunale di individuare un unico plesso scolastico a Campeglio.

In questo caso l'inizio dei lavori sarà diversificato a seconda delle esigenze dei Comuni, avverrà in ogni caso prevalentemente durante le vacanze scolastiche. (m.o.)

La sua attività di consulente finanziaria ha sede a Oblizza

Fondo pensione su scala regionale, Michela Mugherli nel team progettuale

La Regione segue da vicino, parola dell'assessore regionale al Lavoro Alessia Rosolen, un progetto che verrà sviluppato nel 2009 e che dovrà portare ad individuare gli strumenti con cui la stessa Regione potrà intervenire per creare un sistema previdenziale integrato, dedicato esclusivamente a chi vive e lavora nel Friuli Venezia Giulia.

L'idea del progetto, il lettore non si sorprenda, parte da Oblizza. Qui ha sede l'attività di consulenza finanziaria di Michela Mugherli, dal cui impulso è nato il progetto di ricerca "Lo sviluppo della previdenza complementare in un contesto di PMI". Il caso Friuli Venezia Giulia" che verrà gestito dalla stessa Mugherli assieme al prof. Stefano Miani, docente di Economia degli intermediari finanziari all'Università di Udine ed al prof. Paolo Marizza, docente di Organizzazione aziendale all'Università di Trieste e senior advisor della socie-

tà di consulenza Value Partners.

Padre di Oblizza e madre di Ussivizza, Michela è esperta di welfare e, accanto all'attività di consulenza, opera anche, a Trieste, per un istituto assicurativo tra i più conosciuti al mondo.

Dovremo sviluppare uno studio di fattibilità di un Fondo pensione dedicato a tutti i lavoratori di questa regione - spiega Michela - che supplirebbe da un lato a quanto un giorno percepiremo noi giovani come pensione, sicuramente importi inferiori a quelli attuali, e dall'altro lato prevederà un unico fondo di riferimento a prescindere dal comparto in

cui si lavora. Cosa utile da noi, dove c'è molto dinamismo imprenditoriale."

Sponsor del progetto, che sarà sviluppato presso il neo costituito Centro interdipartimentale di ricerca sul Welfare dell'Università di Udine, è la Banca Popolare di Cividale, che finanzierà in esclusiva lo studio di fattibilità mettendone i risultati a disposizione della Regione per l'effettiva realizzazione.

I ricercatori si sono dati tempo un anno per elaborare le tre fasi dello studio che avrà come obiettivo la costituzione di un fondo integrativo "una quota parte del quale - dice Michela - potrà

Michela Mugherli

essere reinvestita sul territorio per imprese ed infrastrutture della regione."

L'avventura di Michela Mugherli, iniziata con una laurea in Economia aziendale ed un importante riconoscimento a Start Cup 2007, continua, dunque. Con un occhio rivolto al mondo necessariamente globalizzato, che di questa globalizzazione sta ora pagando le conseguenze, e l'altra ad Oblizza ed alle Valli del Natisone, che per Michela continuano a rappresentare un punto di riferimento dal quale, nonostante i tanti e sempre più importanti impegni, non si può prescindere. (m.o.)

Aktualno

ZELENI LISTI

Ace Mermolja

V krizi je bistvena resnica

V sedanjem gospodarski križu bi se morali finančniki, gospodarstveniki, vlade, centralne banke in navadni ljudje obnašati kot v zdravniški ambulanti. Dober zdravnik informira pacienta z realističnim pristopom in na osnovi preverljivih dejstev. Ne ustvarja panike in ne podcenjuje simptomov. Prav tako pacient ne skriva simptomov, razvad, uživanja škodljivih snovi itd. Tudi avtodiagnoze niso dobre, niso priporočljive. Skratka, če med zdravnikom in pacientom (in seveda obratno) ne vladata zaupanje in iskrenost, bo težko zdraviti kašnokoli bolezen. Sedanja gospodarska kriza je kaotična in težko razumljiva, ker se je rodila v prikrivanju resnice, v laži, v podajanju ponarejenih rezultatov in bilanc. Kdor sledi krize bere časopise, posluša televizijo, sledi borznim indeksom in podobno, se bo znašel sredji popolne zmede. Prvo, kar bi morali ljudje zahtevati od svojih vlad in državnih predstavnikov, je zato resnica. Če ni popolna, naj bi bile izjave vsaj poštene.

Ne bi pretirano širil področja, čeprav je kriza globalna, in bi ostal kar v Italiji. Prvo vprašanje, ki se ponuja, je: so italijanske banke in varovalnice res tako "gotove", kot trdi vlada? Centralna banka in zakladni minister bi morala dati na vprašanje verodostojne odgovore in prisiliti banke, da se pošteno vedejo do klientov. Lahko v Italiji falira kaka banka? Lahko drža-

tve. Drugo je, če nekdo igra na borzi in izgubi. Negotovost in nezaupanje paralizirata ljudi, delujeta kot slab zdravnik, ki tolazi pacienta s smrtno na obrazu (k sreči so danes zdravniki v povprečju do pacientov bolj občutljivi in pošteni, kot je to bilo nekoč).

Drugo področje, ki ljudi zanima, je stvarna gospodarska kriza. Vsi vemo, da se obeta jo nelahki časi. Prav zato pa morata tako vladat kot opozicija dajati izjave z občutkom odgovornosti. Kriza ne bo prizadela vseh enako. Najbolj bodo izgubili tisti, ki bodo ostali brez dela in z dolgorvi. Revnješi bodo ostali še nekoliko bolj negotovi. Mnogim mladim kriza oddaljuje upanje, da

bodo našli kolikor toliko trajno delo in da bodo lahko na svojem delu gradili tudi lastno bodočnost in družino. Kopnijo tudi majhni prihranki itd.

V teh pogojih ni odgovorna optimistična Berlusconijeva propaganda, čeprav se lepo sliši. Niso pa odgovorne niti katastrofistične napovedi raznih komentatorjev, ki pišejo ali govorijo na osnovi zelo nezgodovih podatkov. Tudi tu je potrebna resnica.

Berlusconi je napovedal vrsto posegov v infrastrukturo in druge ukrepe. Ljudi pa zanima, kdaj se bodo pričeli ukrepiti uresničevati, kaj bodo pomenili za zaposlenost, če obstajajo sredstva zanje ali ne. Kdor nima dela danes, ne bo živel od mostu, ki bo nek jutri vezal Kalabrijo s Sicilijo. Niti ne bo dodajal stanovanju dve novi sobi.

Vlada greši, ko zavrača tehten in hiter razgovor s socialnimi predstavniki in z opozicijo glede blažilcev za podjetja in za vse tiste, ki bodo izgubili delo, a nimajo pravice do dopolnilne blagajne. Kako naj verjamemo v orjaška javna dela, ko pa nam taista vlada pravi, da nima denarja za pomoci brezposelnim? So morda njene blagajne prazne? Politične igrice so v obdobju akutne gospodarske krize nedostojne. Politika naj bi začasno opustila dnevne prepire in podajala resnične diagnoze stanja ter iskala možne terapije. Prav tako naj bi pomagala pri iskanju resnice v podjetjih in bankah, do kateterov vlada med ljudmi že itak šibko zaupanje. Skratka, v strahu vzbujajoči krizi, naj bodo zdravniki realistični in naj iščejo zaupanje ljudi z resnico o bolezni. Magičnih receptov ni, države pa imajo vendar kar nekaj aparatur in orodja, da lahko postavlja diagnoze, ki so vsaj bližu stvarnosti. Najbolj plašijo laži in neznano.

L'ANPI informa

Che cosa propone il disegno di legge 1360?

Con tale disegno di legge, la maggioranza parlamentare pretende di equiparare partigiani, militari e deportati ai repubblicini di Salò conferendo a loro un istituendo "Ordine del Tricolore".

La relazione che accompagna il disegno di legge sostiene a chiare lettere la "pari dignità di una partecipazione al conflitto di molti combattenti, giovani e meno giovani, cresciuti nella tempeste culturale guerriera e imperiale del ventennio, che ritenero onorevole la scelta a difesa del regime ferito e languente."

Analoga operazione fu già tentata dalla destra nelle precedenti legislative, ma venne respinta, grazie anche ad una raccolta di firme indetta dall'ANPI.

Ora si tenta un gravissimo colpo di mano, volendo far passare sotto un "innocuo" riconoscimento pensionistico (che strano! proprio in un'epoca di

malaugurata riduzione del Welfare!) l'idea di un'equidistanza tra chi ha combattuto per liberare il nostro paese dal giogo nazi-fascista e i fascisti stessi.

Infatti il documento prosegue inequivocabilmente: "Solo partendo da considerazioni contingenti e realistiche è finalmente possibile quella rimozione collettiva della memoria ingrata di uno scontro che fu militare e ideale, oramai lontano, eredità amara di un passato doloroso, consegnato per sempre alla storia patria."

In poche parole si vorrebbe avanzare, attraverso la proposta di legge 1360, una sostanziale parificazione tra i partigiani che hanno combattuto per la libertà a fianco del popolo italiano e i fascisti prezzolati della Repubblica di Salò, che invece combatterono alleati all'orrore nazista e furono i responsabili delle tante stragi che hanno colpito il nostro territorio. A tutto questo l'ANPI e i giovani antifascisti intendono opporsi.

Aktualno

Dvojezični šolski center v Špetru naj bi naslednje leto obiskovalo kar 221 otrok (72 vrtec, 113 osnovno šolo, 36 nižjo srednjo šolo), kar pomeni celo 23 več kot v letošnjem šolskem letu.

Predpisovanje je bilo torej zelo uspešno: v prvi letnik vrtca se je vpisalo 22 otrok (nekaj pa še v drugi in tretji letnik), v prvi razred osnovne šole 28, v prvi razred nižje srednje šole pa 10.

Ravnateljica dvojezične šole Živa Gruden je bila seveda s temi številkami

Dvojezični šolski center naj bi naslednje leto obiskovalo 221 otrok

zelo zadovoljna: "Nad pričakovanji je bilo predvsem zanimanje za našo osnovno šolo s strani staršev, ki niso iz našega okolja.

Tako bomo imeli lahko naslednje leto dva prva razreda, toliko otrok pa v en sam razred res ne bi mogli spraviti. Kar se tiče dvojezi-

čne nižje srednje šole, pa se je ponovil trend zadnjih let, to se pravi, da se je vanjo vpisala nekaj več kot polovica učencev petega razreda osnovne šole (letos je petošolcev 17, op.a).

Očitno še vedno ostaja dočeno nezaupanje, mogoče pa so nekateri starši izbrali

italijanske šole tudi zato, ker nudijo pri predmetniku več različnih opcij glede tujega jezika, čeprav to še ne pomeni, da bo njihovim željam gotovo ugodeno.

Prepričana sem, da se bo tudi število vpisov v nižjo srednjo šolo zvišalo, ko bodo naslednje leto prvi naši dijaki začeli obiskovati višje srednje šole in bo vsem jasno, da nimajo zaradi tega, ker so sledili pouku nekaterih predmetov v slovenščini, nobenih težav pri učenju." (T.G.)

Predstavili so jih 9. marca v deželnemu palaču v Vidnu

Novi izdajateljski projekti za ovrednotenje manjšin

"Lenghis, Jeziki, Sprachen, Diritti" je akcija, ki združuje štiri različne izdajateljske projekte za ovrednotenje in zaščito manjšin, za katere sta dala pobudo Dežele FJK in Furlanski univerzitetni konzorcij.

Rezultate zadnjega sodelovanja med omenjenima ustanovama so predstavili v ponedeljek, 9. marca, na sedežu Dežele v Vidnu.

Ena izmed izdaj zadeva tudi slovensko manjšino. Gre za štirijezično zgoščenko z naslovom "Suns, Vizije, Sprachen, Diritti" (Zvoki, Vizije, Jeziki, Pravice). Vsebuje

enajst skladov skupin in glasbenikov iz Furlanije Julijske krajine in drugih evropskih dežel, ki so zapeli v svojem maternem jeziku, pet kratkih videoposnetkov furlanskih in slovenskih deželnih skupin, besedila evropskih, državnih in deželnih zakonov, ki obravnavajo manjšine in serijo povezav do spletnih strani o manjšinskih jezikih in njihovi zaščiti.

Slovenske pesmi so prispevali Lisa Stern, Kraški ovčarji in Kosovni odpadki. Zgoščenka je namenjena predvsem mladim, zaenkrat pa so izdali 8000 kopij.

To pa ni edina zgoščenka, ki so jo posneli v okviru akcije »Lenghis, Jeziki, Sprachen, Diritti«. Druga vsebuje zvočne zapise in video-posnetke govorov predavateljev, ki so se leta 2007 in 2008 udeležili dveh mednarodnih posvetov v videnski pokrajini in Argentini o povezavi med manjšinami, izseljenstvom in mediji, spremlja pa publikacijo, v kateri so razni avtorji temo poglobili.

Dve knjižni izdaji pa sta namenjeni predvsem furlanskemu jeziku. Prva, z naslovom "Lenghis minoritariis e produzion audiovisive in Europe" (Manjšinski jeziki in audio ter video produkcija v Evropi), je povze-

tek prvega srečanja o audio in video produkciji v manjšinskih jezikih, ki so ga priredili Deželna agencija za furlanski jezik (Arlef), FVG

FilmCommission (deželni sklad za audio in video produkcijo), RAM (Ricerche audiovisive e multimediali) ter Dežela FJK konec no-

vembra 2007 v Vidnu.

Publikacija "Efets economici de tutele de lenghe furlane - Impatto economico della tutela friulana"

(Ekonomski vpliv zaštite furlanskega jezika) pa predstavlja rezultate raziskave, ki sta jo izvedla Linda Picco in Alessandro Carrozzo.

Raziskovalca je zanimal še posebno vpliv investicij v korist furlanščine na zaposljanje. Na žalost je bila od leta 1996 le približno ena šestina vseh razpoložljivih sredstev namenjena zaposljanju, večina pogodb pa je bila le za določen čas.

Ponedeljkovega srečanja, ki ga je vodil Marco Stolfo, direktor deželne Službe za jezikovne in kulturne identitete, za deželne rojake v tujini, sta se ob urednikih štirih izdaj, udeležila tudi odbornik za šolstvo, izobraževanje in kulturo Roberto Molinaro ter predsednik Furlanskega univerzitetnega konzorcija Giovanni

Frau. Za slednjega mora biti cilj pravkar izdanih publikacij predvsem ta, da razširijo zavest o pomenu uporabe in ohranjanja svojega maternega jezika in kulture.

Odbornik Molinaro pa je povedal, da je skupna pobuda Dežele FJK in Furlanskega univerzitetnega konzorcija le ena od tolikih, ki prispevajo k valorizaciji manjšinskih jezikov, da pa bo treba v zvezi s tem vprašanjem še veliko narediti. Poudaril je še, da je nujno, da se pri tem uveljavlji princip subsidiarnosti in da to je pri pobudah, ki imajo kot cilj promocijo manjšinskih jezikov, sodelujejo različni akterji. (T.G.)

Kmečka zveza, assemblea a Lusevera

La Kmečka zveza - Associazione agricoltori di Cividale terrà la settimana prossima, venerdì 20 marzo, l'assemblea generale ordinaria. In sintonia con la sua attenzione alle problematiche dell'agricoltura e dell'economia di tutto il territorio confinario della provincia di Udine, dove è insediata la minoranza slovena, e con l'intento di approfondire la realtà di ogni vallata, ha convocato l'assemblea a Lusevera, nell'alta Val Torre.

I lavori avranno inizio alle 20 e si terranno presso la Nova coop Lusevera. Il bilancio dell'attività svolta nell'anno appena trascorso e i programmi per il futuro verranno presentati dal presidente Luca Manig e dal segretario Stefano Predan. Seguirà il dibattito.

“Provincia, mazzata ai territori montani”

Con la proposta di riorganizzazione dell'apparato burocratico dell'Amministrazione provinciale di Udine sparisce l'Area funzionale della montagna e con essa verrebbe eliminata anche la direzione d'area delle Prealpi con gli uffici di Gemona e San Pietro al Natisone.

La denuncia viene dal consigliere provinciale del Partito democratico Arnaldo Scarabelli.

“Una bella mazzata per i territori più deboli della nostra provincia - commenta il consigliere - soprattutto in questo periodo di grave crisi economica i cui effetti negativi si fanno sentire maggiormente nelle zone montane, soprattutto in rapporto alle dimensioni dello spopolamento e della media dei redditi sempre più bassa.”

40 mila euro alla Comunità montana per interventi a favore dei nostri dialetti

La Direzione regionale istruzione, formazione e cultura ha concesso alla Comunità montana Torre, Natisone, Collio un contributo di 40 mila euro per interventi a favore delle “varianti linguistiche delle Valli del Natisone e del Torre”. Il provvedimento fa riferimento alla legge regionale per la tutela della minoranza slovena del Friuli Venezia Giulia (26/2007) e specificatamente all'art. 22 che valorizza il resiano ed i dialetti della fascia confinaria della provincia di Udine.

Il 21 ottobre la Giunta regionale aveva deliberato un intervento complessivo di 100 mila euro, era seguito in novembre un incontro con tutte le associazioni culturali del territorio e gli istituti scolastici promosso dalla Comunità montana a S. Pietro al Natisone e successivamente la presentazione dei progetti.

Entrambe le domande presentate nell'ambito del progetto “Sentieri - Stazice” dall'Istituto

comprensivo (5.000) e dall'Istituto comprensivo bilingue (7.000) di S. Pietro sono stati finanziati.

Hanno inoltre avuto il sostegno della Regione il Comune di Taipana (3.000) per la pubblicazione Tipana: pravice in čudnosti naših vasi; la Glasbena matica di S. Pietro (6.000) per la realizzazione di un CD rom sulla produzione musicale locale; il circolo culturale Rečan (5.000) per il Senjam beneške piesmi; il Centro studi Nedža (5.000) per una pubblicazione sui testi del concorso dialettale Moja vas; il Beneško gledališče (2.000) per la rassegna teatrale Po vaseh; il circolo culturale Jacopo Stellini (2.500) per una ricerca sui mulini delle valli del Natisone; il circolo di cultura Ivan Trinko (3.000) per la pubblicazione Mlada lipa nel dialetto di Subit; il Centro di ricerche culturali di Lusevera (1.500) per una ricerca sui codici linguistici delle Valli del Torre.

— Dan žene —

Liep sučes za osmi marec v Špietru s "Kozjo kožo" Beneškega gledališča

Otok je kos zemlje na samim, okuole an okuole je muorje. Na njem živijo na samim, deleč od vasi, tri žene: mlada uduova, nje kujnada an nje hči. Njih življenje, se zdi, teče mernuo an brez skarbi, samuo niki skureti le napri butajo an še posebno ponoči jih "martrajo"...

Vse teče gladko, dokjer se na parkaže na duor njih hiše mlad mož, Anjul - Angelo (Gianni Trusgnach), ki huudo zamieša štirene. Ni liepa figura, glich narobe. Lump, lažnivac an povuljen je, an guori tiste, ki želi čut vsaka od njih an vse tri "potrese".

To parvo mlado Pio (Anna Bernich), ki se ga boji an grede jo vlieče nase. An sanja na tiste lieta nazaj, kar je živiela v velikem mestu, na Dunaju, je hodila na ples, je nosila lepe kikje... An sanja, de zapusti tisti otok, kjer je puno samuo... kozi.

Tri mlade žene an povuljen mož na samim sredi muorja

Agata (Marina Cernetig), uduova v čarnim, se zmišjava na nje moža, ki je biu lažnivac, lenorit, je druge gledu. Ona pa ga je imela

rada an za ga na zgubit je mučala, dielala še za anj an požgerjala, požgerjala...

Te trecja je mlada Silvia (Manuela Cicigoi), buna štu-

dentka, ki se je varnila damu za se pobrat od ežaurienta an ozdravet. An gleda z odpartimi očmi an veliko žalostjo, kaj se gaja pred njo, kuo se mat an teta obnašata, an plešeta oku mladega moža. V skopac se pa ujame tudija ona.

Kuo se razvozla an konča tela pravca na bomo pravli, de vam na vederbam užitka, kar jo puojdete gledat.

*Na slikah
publika, ki se je zbrala v špietarskem večnamenskem centru, župan Manzini, kii je šenku puši mimo Martini, tri beneške pesnime Luisa, Claudia an Andreina, an nekateri momenti, prizori predstave Kozja koža*

Žena kratka beseda, velika muoč ki sviet gon.

Žena, življenje...

Čičica, ki skaka v pačale, kjer se blešči nje drobni obraz an sanja

Deklica, ki se zaljub v nje principa Mama, ki dene na sviet drugo življenje

Sta dva sarca ki tučeta, dihata, tarpita an se veselta kupe za nimar.

Nona, ki darži na koljene te male, jih činga an pravce prave.

Kajšan bi bil sviet brez žen?

Drevo brez kornine an perja

Hiša brez ognja

Prazna miza

Študenc brez vode

Nebo brez zvezdi

Obraz brez ust, ki učijo an pripovedujejo

Srce brez ljubezni.

Žena, ki z rožam guori

Ki zvezdam povie svoje skrivnost

Ki sanje an trošte v srcu darži,

Ne more bit sama

Žena ni nikdar sama
Ima nimar pred očmi

Uro!

Ura je nje narbuje velika parjatelica
Teče, teče... ta na diele, tu makin,
tam doma... kar kuha, piegla, čede,
pere, bere, pravce prav

Jo nimar spega... perfin tu pastieji!

Žena ima nimar puno za dat: diela,
misli, se veseli an trpi

za družino, za parjatelce, za moža

Žena na more živet sama zase

Sa je part tistega usega

Ki se rodi z ljubezni, z zastopjenja,
s pomočjo drugega človeka

Pa če ni pamet an sarca

Žene ratajo reči, ki se nucajo

an proč vržejo

Je veliko žen, ki trpijo, ki so

maltratirane an njih glas šele zadušijo

Želim vsem ženam

'no mrvo veselja,

ki vsak dan

da mene življenje

pred vsem moji otroci.

Claudia Salamant

Naši igralci na gostovanju

Beneško gledališče spet na odru.

V nedeljo, 22. marca, bo gost Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici, kjer bosta Anna Iussa in Adriano Gariup ob 18. uri predstavila igro "Majhane družinske nasreče".

Ponovitev le te bo naslednjo soboto, 28. marca, ob 19. uri, v Avčah.

Antà, kuo se matà naco? Kuo je z van? Al sta pomisli, de skor usak dan prsašo, kuo stojmo?

Pa... vi poznata puno judi, ki cjejo viedet zaries, ka se čujemo notar? Ka nas bodè? Ka nama je ratalo? Ka nas skarbi? Ka nas straše? Ka nas boli? Ka nas veseli? Ka imamo zadne sanje? Hum!?

Grožnou malo jih je. An če imata tisto veliko srečo za poznat kajšnega od njih, potruditase do smarti za ga na zgubit (po potiek življenga).

Ben, nas pogostu prsašajo kuo nama gre ... an mi? Šigurno glich takuo pogostu utegnemo nomalo usta al pa se resnično posmijemo an odgujarjam, brez zaries mislit reči ku »ja, ja, use dobro«, al pa »ben, sa nie hudjega«, al pa »sa smo šelè tlex« al, če smo pru obupani, »takuo k' more, paš ki«, al pa »bi moglo iti buož pa... na stojimo se lamentat, nu«.

Tenčas te drug se nama posmijeje, olajšan an začne guorit od njega reči. Samuo če se cje zaries poslušat, je moc čut glas, ki magar se začenja trest. Samuo če se zaries gleda, je moc videt gobac, ki se nomalo podarža an oči, ki se umaknejo za na pokazat, de se začenjajo laščjet.

Dost reči zgubjamo po pot? Dost velikih potrieb, dost prasanja pomoci na znamo, al se na damo vic cajta poslušat? Kar me straše narvic od usega tuolega, ki usi mi smo praval (tek vic, tek manj), je de san prepričana de nie use zauoj tiste preklete sile, kamar smo zapejal naše življenje.

Ist san buj ustrašena zak viden, de skor po usierode, nimar vic, usak misle samuo za se: na svoje težave, na svoje tarpljenje. Usi mislemo, kuo potegnit napri ljeuš k' je moc naše kažine, takuo se zgubja počas... ne! Ne! Se prenaglo zgubja tista važna muoc, tisto znanje, ki smo ga imiel tu sebe, an samuo usako an tkaj znamo šelè odkrit za zastopit človeka k' mamom pred sabo, za videt ka se more skrivat zaries ta za smiehan.

Se zgubja naša možnost za zastopit zaries če te drug prave, de use gre dobro samuo, de bomo mi brez skarbi, de na bomo se bal an njega brieme zadjet na naše trudne ramana.

Kar me zaries žalva an straše je, de dost kрат na znamo poslušat še tiste, ki so nama buj par sarc, ki so velik part od vriednosti našega življenga. Na znamo zastopit, de kajšinkrat nas prsašajo pomuoc brez nucat besied, tisti besied, ki včasih more ratat pretežkuo nucat al ki se nieso znal navast pravt. Potle, magar prepozno, obupani an žalostni, se prašamo »zaki«? Zaki kajšinkrat živiet more ratat takuo težkuo, k' se ti zdi, de nies u stanu prenest?

Hermann Hesse je pravu de usak človek muora ušafat suo sanj, takuo de mu bo pot buj lahna. Tuole želin usiem: po naših potiek, take k'cje naj so, pujmo kuražno napri. Lepuo imiejtase an... lepe sanje veberita, lovita, ušafka an..uživajta!

Andreina Trusgnach

Njene dejavnosti potekajo pod okriljem Zveze Slovencev

Manjšina v nerazvitih krajih ob madžarski meji

Porabje je ozemlje na Madžarskem, ki se stiska med avstrijsko in slovensko mejo. Na severu je ravninsko, omejuje ga reka Raba – od tod tudi ime območja, na jugu je gričevnato. Tu živi slovenska manjšina.

Na Madžarskem danes živi približno 5.000 Slovencev. Večina, približno 3.500 Slovencev, živi v Monoštru in v okoliških slovenskih vaseh. Naselja, kjer živijo porabski Slovenci so: Andovci, Doljni Senik, Gornji Senik, Janezovi breg, Sakalovci, Slovenska vas, Števanovci, Otkovci, Verica – Ritkarovci. Monošter (9 tisoč prebivalcev) velja za središče slovenske manjšine v Porabju.

V času po drugi svetovni vojni je bila meja z Jugoslavijo varovana z dvojno žično ograjo in vmesnim preoranim pasom s pehotnimi minami. Ob meji so stali tudi stražni stolpi. Še strožje je bila varovana meja z Avstrijo.

Po padcu napetosti v obdobju hladne vojne so v sedemdesetih letih odstranili mine, kar je trajalo več let. Leta 1989 je bila železna zveza pretrgana. Zastražena in neprehodna meja je seveda vplivala na popolno ločitev slovenske manjšine (in tudi madžarske v Sloveniji) od matičnega naroda.

Meja in povojna zgodovina so odločilno vplivali tudi na socio-ekonomski položaj celotne Madžarske in še posebej Porabja, za katerega ni bil predviden nikakršen razvojni program.

Po osamosvojitvi Slovenije je odprtje večmehnih prehodov na Goričkem olajšalo stike manjšine s Slovenijo. Pristop Slovenije in Madžarske v Evropsko unijo leta 2004 jih je dodatno

Gornji Senik, na desni ob cesti je dvojezična slovensko-madžarska šola in cerkev, tu trojezični napis

olajšal. Monošter je skupaj z avstrijskim Heiligenkreuzom ustanovil madžarski čezmejni industrijski park (kjer je glavni delodajalec obrat avtomobilske hiše Opel).

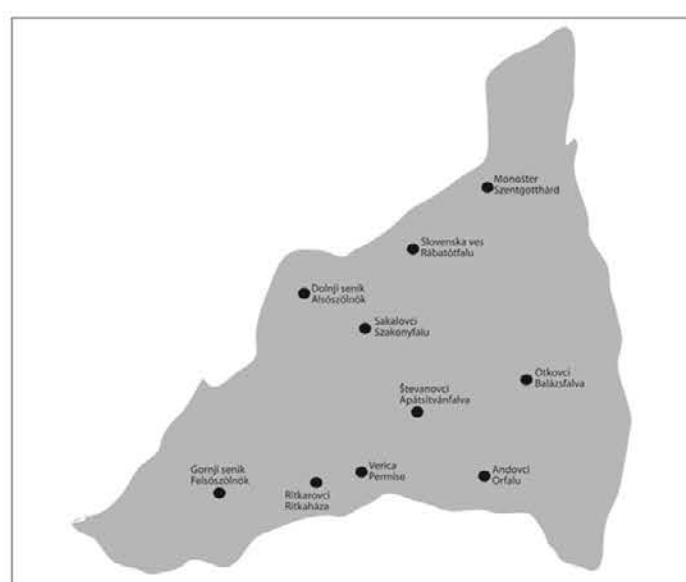
Oktobra 1990 je bila v Gornjem Seniku ustanovljena Zveza Slovencev na Madžarskem, ki ima sicer sedež v Monoštru. Pod njenim okriljem delujejo številne kulturne skupine, ki ohrajanjo bogato ljudsko kulturo.

Leta 1992 je madžarska televizija pričela s predvajanjem 25 minutne oddaje »Slovenski utrinek« vsakih 14 dni. Leta 1993 je zakon 13

manjšinam, tudi slovenski, omogočil voljenje manjšinskih samouprav. Slovenci so jih najprej ustanovili v sedmih porabskih vaseh (sedež Državne slovenske samouprave je v Gornjem Seniku), pozneje pa še v Sombotelu (Szombathelyu), Budimpešti (v obeh mestih deluje slovensko društvo) in Mosonmagyarovaru.

Leta 1998 so v Monoštru odprli Slovenski kulturno-informacijski center, ki je velika pridobitev za manjšino, jedro in motor njenih dejavnosti. Le tisto leto so na Radiu Monošter pričeli oddajati vsakodnevni enourni program v slovenščini.

V Porabju so Slovencem uradno namenjene dvojezične šole, v resnici pa le manjši del pouka poteka v slovenščini ali v narečju, večji del pa v državnem, madžarskem jeziku.

Slovenske vasi v Porabju na Madžarskem

Slovenci v Porabju –

Pomoč Slovenije blaži krizo slovenske manjšine

Pogovor s predsednikom ZSM Jožetom Hirnökem

O trenutnem položaju Slovencev na Madžarskem smo se pogovorili s predsednikom Zveze Slovencev na Madžarskem Jožetom Hirnökem. K intervjuju so nas vzpodbudi la tudi alarmantna medijska poročila o gospodarskem stanju Madžarske. Skratka, ob Slovencih smo spregovorili še o krizi, ki je zajela svet in vzhodne države.

Kakšen je trenutni položaj slovenske manjšine na Madžarskem?

Položaj je slab. Vsako leto je slabše. Na to vpliva sveda tudi recesija v gospodarstvu. Madžarsko gospodarstvo je v precej slabem stanju, kar občutimo tudi Slovenci.

Kako se kriza, ki je zajela ves svet, pozna pri vas in kako izrecno vpliva na Slovence?

Konkretno pomeni to, da je druga organizacija, ki jo finansira madžarska država, letos dobila isto vsoto kot lani. Če upoštevamo inflacijo, je dobila manj. Manjši so prispevki tudi pri javnemu skladu za manjšine. To pomeni, da dobi naš časopis kakih 20 odstotkov manj sredstev.

Ker naši ljudje ne poznajo madžarske stvarnosti, bi povedali, da ste vi predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem. Omenili ste glasilo.

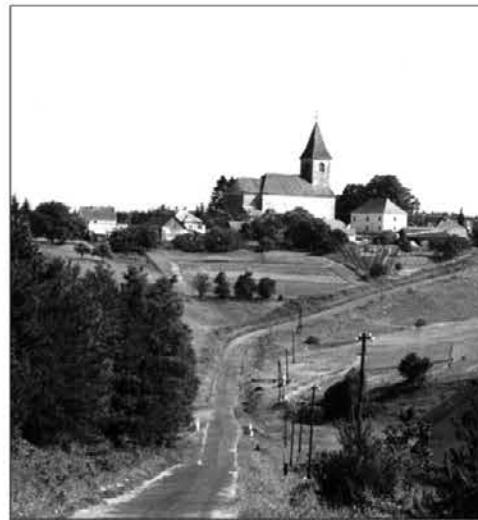
Gre za časopis Porabje, ki izhaja od leta 1991. V začetku je bil to štirinajstdnevnik, sedaj pa je tednik.

Finančni razlogi so torej tudi da vas problem.

Kot Zveza Slovencev imamo srečo, da nas v glavnem finansira država Slovenija. Zato čutimo tudi krizo manj, kot jo npr. ostale organizacije.

Madžarska je v krizi, koliko so resnične novice, ki jih mi in Italiji beremo? Je res tako hudo?

Na Madžarskem je hudo. Kurz evro-forint je do sedaj največji. Danes moramo za en evro odštetiti več kot tristo

Slovenska vas Števanovci in Jože Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem

intov. To se pozna v vsakem sektorju. Vsak dan je več nezaposlenih. Velike tovarne posiljajo ljudi na cesto.

To tudi na področju, kjer živijo Slovenci?

Kriza se pozna tudi pri nas. Monošter ima veliko tovarno avtomobilov Opel. Ta tovarna je v krizi. Skratka, krizo čutimo tudi Slovenci na Madžarskem.

Se to pozna pri delovanju oziroma pri prisotnosti ljudi na prireditvah? Kriza navadno ne pomaga kulturi in udeležbi, saj ima negativne psihošolske posledice.

Kar se tiče naših prireditev, se kriza ne občuti. Kot sem prej povedal, imamo srečo, da poskrbi za naš proračun Slovenija. Ko smo bili zadnjič v državnem zboru v Ljubljani, nam je že prej predsednik vlade gospod Pahor povedal, da kljub krizi, ki jo čuti tudi Slo-

venija, ne bodo zmanjšali sredstev za Slovence v zamejstvu. To je za nas zelo dobro.

Kakšen pa je do vas odnos madžarske večine?

Pri nas so zadeve v redu. Ni tako kot na avstrijskem Koroškem ali v Trstu. V Porabju tisoč let živila skupaj dve narodnosti. Gre za preproste ljudi, ki nimajo med sabo razlogov za spore. Nekaj napetosti je bilo po času informbriro, vendar to ni imelo poznejih posledic. Država nam daje sicer malo podpor, ko pa smo gradili kulturni center, nam je občina Monošter dala več kot država. Treba je reči, da po osamosvojitvi uživa Slovenija na Madžarskem velik ugled, kar je dobro tudi za nas.

Še zadnje vprašanje. Trenutno ste tudi predsednik manjšinske koordinacije Slomak. Kako ocenujete ta organizem?

Ustanovitev Slomaka je bila zelo dobra poteza. Postali smo pomemben politični faktor tako v Sloveniji, kot v državah, kjer Slovenci živimo. Mislim, da je to zelo pomembno. Z organizacijo in njenim delom moramo nadaljevati. S tem, da smo ustanovili Slomak, imamo tudi mi zamejske organizacije in Slovenci v zamejstvu med sabo boljše stike. (am)

Canti popolari sloveni in Friuli Beneškoslovenske ljudske pesmi

- 10 -

E ancora:

Tri lieta sem hodu,
tri lieta še bom;
moja ljubca je premlada,
počakujo bom.

(Tre anni sono andato (a fare l'amore) – e tre anni ancora andrò, - la mia amata è troppo giovane – ed io l'aspetterò).

Il giovane è pieno di gioia per aver trovato un'amorosa:

Sem hodu čez gore,
sem tiče lovju,
sem brejše nastavu,
sem ljubcu dobiu.
Sem videu Mar'jan'co
je šla po vodicu,
sem pustu brejše,
sem pr'su za njoo.

b) Sem videu Mar'jan'co

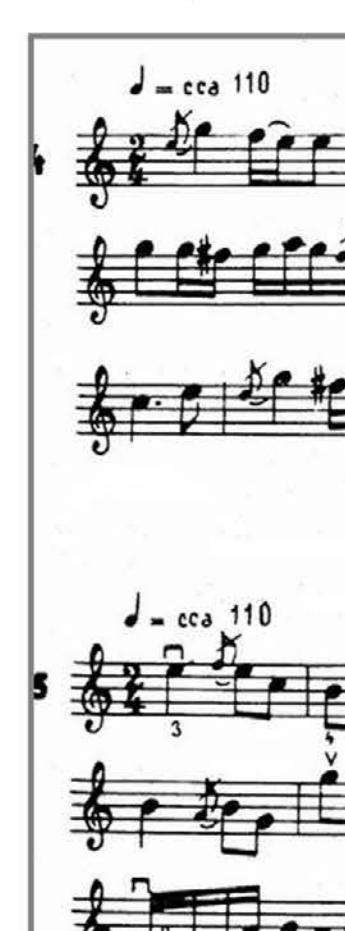
k' je nesla vodo,
sem pustu bargeše,
sem leteu za njoo.

(Sono andato per i monti, - ho acchiappato degli uccelli, - ho indossato i calzoni - e ho scovato un'amorosa. - Ho veduto Marietta - che andava per l'acqua - ho lasciato anche i calzoni - e le sono corso dietro).

Ma c'è anche uno spunto di gelosia, quando l'innamorato scopre che la sua amata gli è stata infedele:

O ljub'ca, kaj tajiš,
de sama ti ležiš?
Na slam'ci se pozna,
de sta ležala dva.
(Amor mio, perché non vuoi dire - che sola non dormi? - Sul pagliericcio si conosce - che avete dormito in due!).

(Renata Steccati, Canti popolari sloveni in Friuli, da "Rivista di letterature slave", settembre - dicembre 1932)

— Planinska družina —

V saboto 28. februarja 17. občni zbor v Podvarščah

Pohodi pa tudi skarb za mladino an okolje

Vsako parvo sredo miesca se glavni odbor (direktivo) od Planinske družine sreča za se pomenat gor na dielo za opravt.

Besieda potle teče napri tudi med ostalimi člani (soci), pa je pru, de ankrat na letto se vsi kupe zbereo za pregledat, kaj je bluo nareto, kaj bo za narest, ki dost je v blagajni, v kasi, takuo tudi lietos je biu na 28.

Na začetku je predsednik Bepo.

Giampaolo Della Dora pozdravu an poviedu, kaj je bluo nareto v liete 2008. Zavoj slave ure nieso mogli spejat vseh pohodov v programu. Dva izleta s koriero sta šla zlo dobro, vpisalo se je posebno puno družin z otruok. An pru otrokom an te mladim je namenjeno veliko truda v Planinske: tečaji (corsi) smučanja januarja an februarja, ki mu vsako lieto sledi okuole trideset otruok an mladih; tečaj plavanja an prosto plavanje v bazenu v Čedade od začetka februarja do konca aprila, an od začetka otuberja do konca decembra, ki parkliče blizu okuole 80 otruok, mladih an kake odrasle. Vsi tečaji so v slovenščini, tudi tečaj telovadbe, na katerega hode okuole 25 čeč an žen.

Planinska na organizava samuo pohodov an zahtevnih vzponov, pač pa skarbi tudi za daržat čedne an part stazi Nediških dolin: 735 Štupca - Čarnivarh; 753 Čarnivarh - Ivanac - Bocchetta di Calla; 725 Štupca - Gorenji Marsin - Matajur; 754 Štupca - Pradol - Mija; 750 Koča Pelizzo - Skrila; 751 vas Matajur do staze 749, ki gre iz Špietra na Matajur. Za tele staze se posebno trudijo Germano, Mattia, Francesco, Alvaro, Dario, Orfeo an

februarja občni zbor (assemblea generale), te sedemnajsti po varsti.

V Podvarščah se jih je zbralo pru v liepem številu, med njimi tudi gostje an parjetelji drugih planinskih društov, še posebno te slovenskih iz tele an iz druge strani. So vsi parjetelji od Planinske an vičkrat spejejo kupe an part programa.

tistim, ki so opravili vič dežurstva v koči so dal an šenk. Teli člani so: Igor, Flavia, Daniela, Luisa, Germano, Dario, Vilma, Alvaro, Lia, Livio, Giampaolo an Carmen.

Na koncu so prebral tudi račune. Dohodku (entrante) je bluo za 37.717,55 evro (članarine, prispevki, "zaslužak"

Giampaolo Della Dora, predsednik Planinske med poročanjem

povedu, de adna skupina žen od Planinske bo šla na dugo pot prout Santiagu de Compostela. Mislijo prehodit med 200 an 300 kilometru v desetih dni. Planinska je odločila, de bo finančno pomagala an plačala an part stroškov, ker te žene so zlo aktivne v društvu.

Sledili so pozdravi predstavniku raznih slovenskih planinskih društov, Joško Kukovac je pa poviedu, kakuo je bluo kar on je začeu skarbit za ustanovit slovensko planinsko društvo tle v Nediških dolinah.

Kar vičerja je šla pruot koncu, Massimo Laurencig - Max iz Čarnegavarha je pokazu s fotografijami, kakuo je ratu parvi gorski vodja (guida alpina) Nediških dolin. Pu ure kiek posebnega, ki so vsi gledali z odpartimi ustmi, vič ku kajšan je na koncu vprašu, kje ušafa Max tarak moči, tarkaj kuraže za se pliest po takih stenah, po lednu, hodit ure an ure po snieg, po gorah... Na koncu so mu vsi takuo močnu tukli na ruke, da smo šigurni, da je zastopu, ki dost je vriedno, kar je on naredu. Bravo Max!

Na koncu so 17. občni zbor Planinske družine Benečije zaključile ramonike od Valentina an Silviona an naše lepe slovenske piesmi.

Massimo Laurencig - Max nam je z njega fotografijam an besledam šenk pru adno posebno vičer!

Pro loco, da Avellino per scoprire il Kolovrat

"Grazie per la bella visita"

Nei giorni scorsi il presidente della Pro loco Nediške doline ha ricevuto una lettera che fa seguito ad una visita scolastica alla grotta di S. Giovanni d'Antro.

Gentile presidente,
a nome di Caterina, Antonella e Barbara e di tutti gli altri genitori dei bambini della scuola Materna di Case di Manzano, che hanno visitato la grotta di S. Giovanni d'Antro martedì 3 marzo, volevo ringraziarla per la sua cortesia e disponibilità.

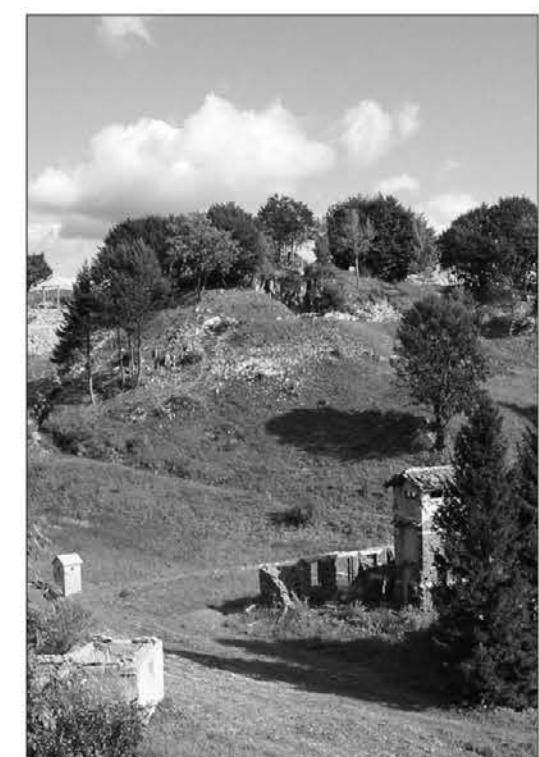
La nostra cara maestra Luisa Battistig ha organizzato questa bellissima gita, i bambini erano entusiasti ed hanno rappresentato con dei disegni la storia del-

la regina Vida e di Attila che Giovanni Coren aveva raccontato loro.

I maschietti sono rimasti impressionati dal grande orso con i dentoni che viveva nella grotta, e tutti hanno visto e accarezzato le salamandre. Un ringraziamento anche alla sig. Maria che ci ha aperto la grotta. Personalmente non avevo mai visitato S. Giovanni d'Antro, anche se ne conoscevo l'importanza storico artistica; stupendi sono i simboli del sole ed i capitelli della chiesa gotica, interessante anche la struttura romanica e l'altare ligneo.

Un complimento per il prezioso lavoro che state svolgendo.

Paola Battistuta

La prossima programmazione prevede l'arrivo di studenti da Avellino.

Si tratta di un'ottantina di alunni, accompagnati da sei professori, che raggiungeranno le Valli del Natisone venerdì 20 marzo, e di altri 35 alunni, accompagnati da tre professori, che arriveranno invece venerdì 27 marzo.

Accompagnati dalle guide della Pro Loco, visiteranno le trincee sul Kolovrat, teatro di combattimenti durante la Prima guerra mondiale.

Intanto per sabato 28 marzo è prevista la "Giornata FAI-CAI di Primavera" alla quale la Pro loco aderirà con un percorso che comprenderà Cemur, San Silvestro, Pi-con e Castelmonte.

Kronaka

Srebrna kaplja nas peje v Istro

Društvo Srebrna kaplja je organizalo pru liep izlet v Istro. V programu so: Hrastovlje, Lipica, Sečovlje an Piran. Izlet bo v saboto 21. marca.

Odhod je iz Špietra (pred kamunam) ob 8.00 uri. V Lipico se pride okuole desete ure, cajt bo za iti gledat kobilarno an tudi na kavo. Od tu vas popejejo v Socerb an v Hrastovlje, kjer puodela gledat posebno cierkuco. Je cierku svete Trojice (XV stoletje), freske ki ima notar so med te narbij štietimi v Sloveniji. Po kosile puodela v Sečovlje an v Piran, dvie lepe vasi na muorju. V Špietar se varneta okuole osme zvičer.

Za se vpisat je cajt samuo do sabote, 14. marca (K.d. Ivan Trinko 0432/731386 - Slovenski kulturni center 0432/727490 - člani UO 0432/727362). Izlet košta 35 € (za člane 32 €), s tem plačata avtobus, vstop v kobilarino, ogled cierkve svete Trojice an kosilo.

Laurea in Scienze motorie per Ivan Duriavig di Stregna

"Proposte ludico-motorie per la percezione del proprio corpo e la conoscenza del movimento nell'età infantile" è il titolo della tesi con la quale Ivan Duriavig di Stregna si è laureato a Gemona lo scorso 19 febbraio in Scienze motorie - Facoltà di Medicina e

Chirurgia. La tesi è stata sviluppata nell'ambito giovanile, dove Ivan lavora da tre anni come insegnante presso la scuola elementare "Sant'Angela Merici" di Cividale ed istruttore di fitness e Yoga Pilates presso una palestra. Una bella soddisfazione per Clau-

"Bili smo v Benečiji in hodili po stezicah"

Planinci iz Tolmina in njene okolice smo se 3. marca odpeljali na Beneško stran navzdol ob Nadiži in v Špetru Slovenov sta voznika avtobusa zavila levo in se ustavila v gorskem naselju Hlasta. Bilo nas je skoraj 90 planinskih "duš", katerih voda starejše generacije je Rudi Rauch s pomočnikoma.

Pot smo nadaljevali potrasi št. 761 od jase do lazov po nekdanjih senože-

tih mimo razvalin cerkvice sv. Bartolomea dalje, na hribček obstoječe cerkvike svete Lucije in tam pomaličali. Pot smo nadaljevali v smeri sv. Martina, na katero koto pa nismo šli. Na križpotu ob cesti smo zavili v dolino proti Klodiču, tam vstopili na avtobusa in se ustavili v Mersi. Iz prtljažnika zavili nekaj dobrot, dobro razpoloženi "prepevali" in se vračali v pogovor o Benečiji in njenih ljudeh nekoč in danes. Tudi med hojo

smo imeli medsebojno zgodovinsko "učno uro" o Beneški zemlji in ljudeh v raznih obdobjih doživete ga življenga.

Obudil se je spomin na ustanovitev Beneškega planinskega društva, katerega prvi predsednik je bil Jožko Kukovac in na sedanjo "planinske družine" z njeno kočo na Matajure, preko katere negujemo stike in spomine. Spomine tudi na kostanjeva drevesa, katera se starajo in umirajo.

Naj živijo "planince in dolince", naše srce in noge, da bi še mnogo let zmogli v naše in "vaše" gore!

Janko Mlakar

Dva vasnjava, ki sta hodila kupe v osnovno šuolo, sta se srečala puno puno liet potle. Adan je začeu pregleduvati te drugega, an kadar se mu je zdielo, de ga je zapoznu, je vzdliknu (ha esclamato):

- Rajko! Ti si muoj vasnjan Rajko!

- Ne, ist sem...

- Oh Rajko, kuo si spremenu! Kuo si kambju! Si biu vesok an mādu, seda si ratu nizak an debeu!

- Ma ist sem...

- Oh Rajko, kuo si kambju! Si imeu čarne an ricotaste lase, seda si ratu bjondast z gladkimi lasmi!

- Ma ist sem...

- Oh Rajko, kuo si kambju! Si imeu močan an vesok glas, seda ti je ratu šibak an nizak!

- Ma ist nisem Rajko! Ist sem Stanko!

- Oh vse sajete, si kambju tudi ime!

- Muoj dragi - je jala žena možu - al se zmisleš, kadar lansko lieto si hodu vsako nediejo loviti... postrove v Slovenijo?

- Sigurno, de se zmislem! - je pogodernju mož.

- Ben - je šla napri žena - adna od tistih potstru je telefonala, de preca rataš tata!

An puob an adna mlada čečica sta plesala v diškoteki.

- Kuo se kličeš? - je poprašu puob.

- Anica. An ti?

- Ist se kličem Franc. Dost liet imas, Anica?

- Štiernajst!

- Štiernajst liet? Al vieš, de v tistih lietah, ob teli uri, bi muorla bit že v pastiej?

- Na viem, ki čakaš me pejat!

- Gospuod dohtor, al mislite, de bom mogu živjet do devetdeset liet, ku muoj nono an muoj oča?

- Al vam je všeč pit?

- Oh ne, pijem samuo vodo!

- Al vam je všeč kadi?

- Nisem nikdar imeu cigareta tu usteh!

- Al vam je všeč jest dobro an obiuno?

- Jem ku an tičac.

- So vam všeč ženske?

- Sem zmiram ljubu ankrat na mesac an sa-muo mojo ženo!

- Al hodite plesat al pa igrat na karte s par-jatelji do pozne ure?

- Ob osni an pu sem že tu pastiej!

- Če je takuo, ka vas briga živjet do devetdeset liet?

Ivan e, da sinistra, i cugini Marco e Davide e la sorella Elisa. Sopra: foto di gruppo con papà Claudio e mamma Antonietta (primo e quinto da sinistra)

dio Duriavig, della famiglia Drejužova di Tribil inferiore (Stregna) e Antonietta Berato di Milano (ma ormai una "tarbjanka" e "srienjska" doc, visto che vive qui da tantissimi anni ormai!). Prima di Ivan si era laureata presso la Iulm di Milano in Scienze della comunicazione anche Elisa, la loro primogenita. Ora Elisa vive e lavora a Londra dove è European Marketing Coordinator per una società della multinazionale Roland (strumen-

ti musicali) che produce soluzioni hardware professionali per le registrazioni audio e video. Scriviamo questo perchè è anche interessante sapere come i nostri ragazzi vivono il dopo-laurea. È una bella soddisfazione sapere che molti di loro intraprendono professioni interessanti e con posizioni di rilievo, come è il caso della stessa Elisa.

Ma anche i cugini di Ivan ed Elisa non scherzano: Marco, laureato in Scienze natu-

rali a Trieste, insegna presso l'Università di Udine, Davide (il più giovane) dovrebbe concludere in breve laureandosi in Tecnologie web, nel frattempo lavora presso una società di distribuzione alimentare.

A Ivan congratulazioni vivissime e gli auguri per ulteriori successi e soddisfazioni. Lo stesso, naturalmente, vale per tutti i ragazzi della famiglia Drejužova di Tribil inferiore.

Santo Drescig - Petru iz Seuca pride vsakoantarkaj na Novi Matajur. Telekrat kupe z njim je paršla tudi njega žena Maria Trusgnach - Pečuova, le iz Seuca. Kupe sta paršla za nam dat adno fotografijo an za nam poviedat adno lepo novico: lietos sta praznovala 55 liet, odkar sta se oženila! "Nozze d'avorio" se pravi po italijsko.

Še pet liet anta bo diamantna poroka!

Santo an Maria sta se oženila na 23. ženarja lieta 1954. Puno liet sta preživela v Belgiji.

Vsi sta zastopil vsi, de tudi Santo je biu med tistimi našimi puobi, ki so šli v tisto deželo kopat karbon an služit kruh. Kar sta se varnila damu sta šla živet v Laške,

v Dolegano, pa tudi Santo an Maria sta med tistimi, ki nosejo nimar v sarcu an pameti njih rojstno vas.

Zlo navezana sta na vse,

CAI - SOTTOSEZIONE VAL NATISONE

15 marzo 2009

SPICH NAMLEN

957m - 1065m (Prealpi Giulie)

Dificoltà: Escursionistico

Distanza, tempo: 800 m circa; 5:30 ore complessive

Ore 8:00 - Ritrovo e partenza da San Pietro al Natisone (piazzale delle scuole)

Per informazioni: Gregorio (0432-727530) Massimiliano (cell. 3492983555)

novi matajur

Tednik Slovencov videmske pokrajine

Odgovorna urednica: JOLE NAMOR
Izdaja: Zadruga Soc. Coop NOVI MATAJUR
Predsednik zadruge: MICHELE OBIT

Fotostavek in tisk: EDIGRAF s.r.l.
Trst / Trieste

Redazione: Ulica Ristori, 28
33043 Čedad/Cividale
Tel. 0432-731190 Fax 0432-730462
E-mail: novimatatur@spin.it
Reg. Tribunale di Udine n. 28/92
Il Novi Matajur fruise dei contributi statali diretti di cui alla Legge 7.8.90 n. 250

Naročnina - Abbonamento
Italija: 35 evro • Druge države: 40 evro
Amerika (po letalski pošti): 62 evro
Avstralija (po letalski pošti): 65 evro

Poštni tekoči račun ZA ITALIJU
Conto corrente postale
Novi Matajur Čedad-Cividale 18726331

Bančni račun ZA SLOVENIJO
IBAN: IT 25 Z 05040 63740 000001081183
SWIFT: ANTBIT2P97B

USPI
Včlanjen v USPI
Asociato all'USPI

12 novi matajur
Četrtek, 12. marca 2009

Kronaka —

Kajšan pust je brez domače ramonike?

Tele težave jo nieso imiel Simone, Serena an Elia

Simone an Serena Pre dan, an njih parjatev Elia Qualizza že vedo, de na more bit pravega pusta brez ramonike! Nobednega problema, saj Elia, čeglih je kumi začehu hodit v vartac, v ažilo, jih ima že tri tan doma!

Bi na moglo bit drugač, če pomislimo, de njega tata je Ezio Kalutu, ki ga vsi lepo poznajo ne samuo te doma, pa tudi po svete, saj je šu puno krat gost an našim emigrantam po cielim svetu! Simone, Serena an Elia so veliki parjatelji an ku taki so preživel kupe an liep, poseban pust! Serena, ki je te nar buj velika, je lepu skarbiela za te druga dva buj minena!

Tata an mama od Simona an Serene sta Stefano Predan - Starnadicu iz Oblice an Patrizia Spagnut iz Bjača, žive v Gorenji Miersi. Tata an mama od Elia pa sta Ezio Kalutu iz Gnidec an Antonella Piccinini - Žnidarjeva iz Oblice.

Človek se zmisle na ljudi, ki so kupe z njim preživel tist poseben moment. Magar se posmeje al pa ga prime žalost, zak kajšnega ga nie vič na telim svetu.

PLANINSKA DRUŽINA BENEČIJE

nedelja 22. marca

KRAŠKI MINI-MARATON in MARATON V SEŽANI

lahek, primeren tudi za družine
odg. Igor 0432/727631 - Luisa 0432/709942

Spomin na lepa srečanja v družbi parjatelju

Je nimar lepuo se srečat med parjatelji: an tont paše, an kozarc vina, adna ramonika, an je hitro senjam! Rata, de kajšan ima tudi fotografsko makino an de posname take lepe trenutke... Kar se za an cajt potle vete gne iz kajšnega kraja fotografijo, pride vse na pamet, tudi kar se je bluo že pozabilo.

Dreka

doh. Maria Laurà
0432.510188-723481

Kras: v sredo od 13. do 13.30

Trink: v sredo od 13.30 do 14.

Fotografije so pru liepa invenzion.

Tisti, ki so posneti na teli te (posodu nam jo je parja-

teu Berto Trebežanu), bojo veseli se videt an videt tudi tiste, ki na žalost, nieso vič med nam.

Dežurne lekarne / Farmacie di turno

OD 13. DO 19. MARCA

Skrutove tel. 723008 - Čedad (Fontana) tel. 731163
Njivica tel. 787078 - Manzan (Brusotti) 740032

Kam po bencin / Distributori di turno

NEDELJA 15. MARCA

Q8 Čedad (na poti proti Šenčurju)
Ažla (kjer so fabrike)

Miedhi v Benečiji

v torak an petak od 17. do 18.

doh. Pietro Pellegriti

Špietar: v pandejak an petak od 9. do 11.

v četrtak od 9. do 12.

v torak od 16. do 18.

v sredo od 16. do 18.30

doh. Daniela Marinigh
0432.727694

Špietar: pandejak, torak an četrtak od 9. do 11.

sreda, petak od 16.30 do 18.30

Pediatra (z apuntamentom)

doh. Flavia Principato
0432.727910 / 339.8466355

Špietar: pandejak, torak an četrtak od 17. do 18.30

v sredo an petak od 10. do 11.30

Svet Lenart

doh. Lucio Quargnolo

Gorenja Miersa: v pandejak, sreda an petak od 8. do 11.

v torak an četrtak od 16. do 19.

doh. Maria Laurà

Gorenja Miersa: v pandejak, sreda an petak od 16. do 19.

v torak an četrtak od 8. do 11.

Za vse tiste bunike al pa judi, ki imajo posebne težave an na morejo iti sami do špitala "za prelieve", je na razpolago "servizio infermieristico" (tel. 708614). Pri dejno oni na vaš duom.

Nujne telefonske številke

CUP - Prenotazioni telefoniche vi-

site ed esami 800 423445

RSA - Residenza Sanitaria Assi-

stenziale (Ospedale di Cividale)

..... 0432 708455

Centralino dell' Ospedale di Civi-

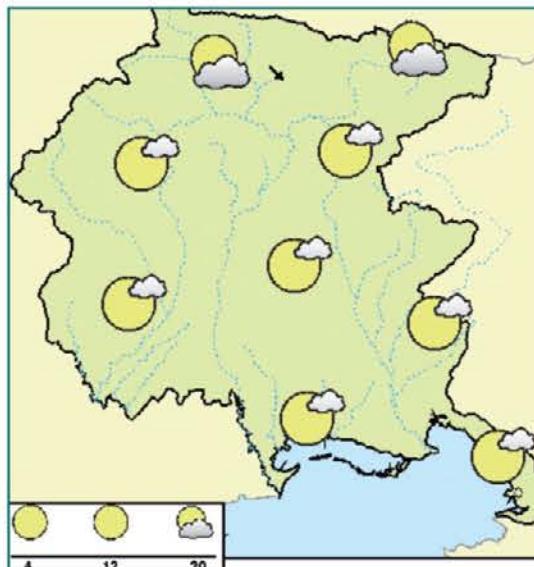
dale 0432 7081

VREMENSKA NAPOVED ZA FURLANIJO JULIJSKO KRAJINO

DEŽELNA METEOROLOŠKA OPZOVALNICA FJK ARPA OSMER

Tel. 0432934111 - www.meteo.fvg.it slovensko@osmer.fvg.it

Četrtek, 12. marca

Zjutraj bo po vsej deželi prevladovalo jasno vreme. Ponekod po nižinah bo lahko zmrzovalo. V visokogorju bo pihal zmeren severo-zahodnik. Podnevi bo zmereno oblačno zaradi srednje-visokih oblakov.

Petak, 13. marca

Povsej deželi bo prevladovalo zmerno oblačno vreme, nekaj več oblačnosti bo v Alpah. Ponoči in zjutraj se bo po kotlinah pojavljala temperaturna inverzija.

OBETI

V soboto bo prevladovalo spremenljivo vreme, več oblačnosti bov nižinskem pasu, kjer bo možna meglica ali megla vpasovih.

	Nižina	Obala		Nižina	Obala
Najnižja temperatura (°C)	-1/2	3/6	Najnižja temperatura (°C)	0/4	5/8
Najvišja temperatura (°C)	11/14	10/13	Najvišja temperatura (°C)	11/14	10/13

Srednja temperatura na 1000 m: 2°C
Srednja temperatura na 2000 m: -5°C

Srednja temperatura na 1000 m: 5°C
Srednja temperatura na 2000 m: -2°C

Ure sonca	Sončna meglja	Meglja	Zmanjšana vidljivost	Srednji veter			Padavine (od polnoči do 24h)				Nevihta	Sneg	
jasno	zmembo obl.	spremenlj.	oblačno	pretežno obl.	nizka obl.	lokalni	zmeren	močan	rahle	zmerne	močne	obilne	

8 ali več 6-8 4-6 2-4 2 ali manj

3-6 m/s >6 m/s 0-5 mm 5-10 mm 10-30 mm >30 mm